

najde? To je znamenje, kako silno ji mesene reči diše. Zares škoda je, da se toliko, za ljudi neporabnega mesa, v zemljo zakoplje, da imajo črvi gostijo! Če so se meščanje privadili konjskega mesa, ki se po večih mestih prodaja, mora tudi kmetovalec — vsaj pri reji perutnine — popustiti prazne predsodke.

Ugovarjati se nam utegne, da pri tem načinu reje meso perutnine tako okusno več ne bo, kakor če jo redimo s žitom, da po tem takem tudi naši kopuni na svoji ceni zgubijo. Tega se nikakor ni bati. Omenjeni način reje je dober kup, kar je pglavitno; držimo se ga pa le do pitanja, za ktero se rabi kakor do sedaj žito, kruh, mleko itd., kar dela meso okusno in mehko. Vsaj vemo, da n. pr. tudi ribje meso zoperno diši, ako so ribe v stoječih, smradljivih ribnikih bile. Če se pa le za kakih 10—14 dni v črstvo, tekočo vodo spustijo, se očistijo vse zleze, in meso postane krhko in okusno.

Pri reji kuretine sploh ne smejo gospodinje prenatane biti. Živad, ki bolj prosto živi, si najde hrane, kjer si bodi: stika po mrčesih, črvih in raznih odpadkih na dvoriščih in pred hišo. — Kadar se pa pita, dobi kaj boljšega in tečnejega ter se odebeli. — Če pa dosedanje navade, po triin večkrat na dan živadi žita posuti, ne opustimo, se tudi reja kuretine zdatno povzdignila ne bo; kajti minister vnenjih opravil, hišni gospodar, vselej mrmra, če se živadi žito poklada, in gospodinja, kakti minister notranjih opravil, se vednega godrnjanja naveliča in — rajše manj živadi redi.

Začnite torej po omenjenem načinu domačo živad rediti in pridobili si boste lepega dobička, ker se pitana živad v domovini lahko speča. Preden pa posebno kopuni postanejo izvozno blago, treba še kaj več. Dozdaj se je meso na Italijansko in Francosko le v zimskem času izvažati zamoglo. Da se tudi v poletnem času to goditi zamore, je treba umetnih ledenic na železnicah in parobrodih, na kar umni Amerikanci že zdavno mislijo. Če se ta misel izvede, potem se bo dalo tudi po leti tržiti z mesom v velika mesta na Francoskem, Angleškem itd., kamor se zdaj meseni izlečki le v kositrenih, dobro zamašenih škatlah pošiljajo.

Naj omenimo še to, da imamo priprostitih, vrlih valivnic (Brutmaschinen), v katerih se nanekrat mnogo razne živadi izvali, katerih toraj pogrešati ne more, kdor se hoče s kuretinarstvom v večji meri pečati. Koliko dobička pa sploh reja kuretine da, se vidi iz kmetijskega koledarja leta 1871, v katerem poroča podpredsednik štajarske kmetijske družbe, g. Maks pl. Washington, da namreč graški kuretinar, g. Resch, samo v Pölsu na nemškem Štajarskem na leto za 40.000 gold. kuretine pokupi. Koliko da je po dolenjem Štajarskem pokupi, ni navedeno; pa to je gotovo, da bi kmetijstvu obilni dohodki začeli pritekati, ko

bi se kuretina v večji meri in po umnem načinu redila. In v ta namen smo to razglasili.

V Celju 15. apr. 1873.

J. M. Wokaun.

O vinstvu,

ali kako se vino v kleti oskrbuje.

(Spisal Franjo Jančar.)

Četrto pretakanje.

Da je vino popolnoma čisto, se mora štirikrat pretočiti. Četrto pretočimo vino, ko je že blizo poldrugo leto staro; tedaj meseca februarja, če ga že nismo januarja; in če pa kader je prilika in primerni čas za to. Četrto pretakanje se izvršuje kakor tretje, samo da ni treba troje sodov, temuč le dva zadostujeta, ki pa morata prav sposobna biti za staro vino. Za to se lahko tista soda vzameta, ktera sta prazna ostala pri drugem pretakanju novega vina. Pri četrtem pretakanju je jako malo droži z gostim vinom, komaj za eno čašo ali kupico od vsakega soda. Kakor pri vsakem pretakanju se tudi sedaj ne sme sod nagloma od zadi vzdigniti, ko vino že proti počepju (najgi) teče, in če bi se brez potrebe več vina skalnilo; tako se tudi ne sme sod nazaj spustiti na svojo prejšno lego, dokler čisto vino teče. Sklene pa se četrto pretakanje kakor tretje: s posnaženjem kleti. Ni sicer neobhodna potreba o četrtem pretakanju sodom žvepla vžigati, vendar tudi ne škodje. S četrtem pretakanjem se vino samo sebi prepusti, ker je sedaj zadosti čisto in oproščeno droži, razun, če bi drugače prihodnje okolščine nanesle. Sicer pa zamore 50 let mirno ostati, naj se le s čistim in starim vinom doliva.

Kaj je storiti z gostim vinom in drožimi od četrtega pretakanja?

Kdor gosto vino z drožmi iz četrtega pretakanja v poseben sodček spravi, dobi sčasoma nekaj čistega vina, ktero doma zalega; in če pa nekteri to goščavo v jesih ali kis vlijejo, in ko se je skisal, ga pretočijo; droži pa na gnoj ali v vinograd spravijo. Drugi tudi to godlo z vodo stanjšajo, in jo govedi ali svinjam piti davajo. Veliko droži itak ne pride od četrtega pretakanja, posebno če se je skozi vse leto s čistim vinom dolivalo, ne pa z novim ali celó z moštom zadnjega pridelka; takrat se mora staro vino vsako leto enkrat pretočiti.

Zakaj se vino večkrat pretaka?

Vsak se lahko prepriča o razločku pretočenega in nepretočenega mošta; uni je veliko slajši, gladkejši, prijetniši, ta je pa bolj rezen, trd in manj priljubljen. In to zapaziš, naj že bo vinska letina kakoršna koli. Drugo pretakanje je jako potrebno in koristno; saj se od vsakega soda s 5 vedri blizo pol škafa in še več gostih droži na-

toči. Po tem se vino zdatno zboljša; je mehkejše, ugodnejše in se sploh bolj prikupi. Razan tega je mnogo čistejše in lepše barve, prijetnejšega duha in pokusa. Pri tretjem pretakanju sicer ni veliko droži v vsakem sodu, le en polič ali k večjemu en pint z gostim vinom vred; pa vendar se je vino po pretakanju močno predruščilo, prezračilo in bolj stanovitno postalo. Četrto pretakanje nam je celó malo gostega vina dalo, a vendar je prekorišno, ker se slednja trohica gostega vina odstrani in vino zopet zgane; če bi se kakošna napaka na njem še vidila ali pokusila, je peto pretakanje najuspešnejša pomoč. (Konec sledi.)

Dopisi.

Maribor, 19. maja. (Za gg. učitelje.) Štarski dež. odbor je dovolil 3000 gld. za učitelje, kateri mislijo na dunajsko razstavo iti. Prosilci za to podporo se morajo obrniti do dež. šolskega sveta, kateri stavi dež. odboru dotične predloge. — Oziralo se bode le na one prosilce, od katerih je pričakovati, da jim zamore ogled razstave resnično koristiti, to je: vednosti v gospodarskih in obrtnjskih rečeh pomnožiti. Treba toraj v prošnjah posebno teh vednosti omeniti. Tudi zastonj svote stavlja dež. šol. svet svoje predloge, in toraj imajo najzdatniše podpore oni pričakovati, kateri dokažejo, da so zares podpore potrebni, kar poklicanim ne bo težko.

Ume se samó ob sebi, da gg. učiteljem te podpore ne zavidamo, marveč mislimo, da imajo do nje toliko več pravice, ker tudi drugi ljudje, kateri za izobraženje ljudstva veliko menj storijo kakor učitelji, ob deželnih stroških na Dunaj pojdejo. — Ali gledé na splošno stisko, v kateri so ljudje, ki davke plačujejo, bi vendar želeli bilo deželnemu odboru večje varčnosti, posebno gledé na to, da je korist dunajske razstave za občini blagor prav dvomljiva.

Iz mariborske okolice, 17. maja. (Poslanec Herman. — Ptujski nemškutarji in Slovenci — žabe.) „Slov. Gosp.“ je prinesel v štev. 20 od 15. majnika jako veselo novico, da so rodoljubi ptujskega volilnega okraja za kandidata pri volitvi v državni zbor g. Hermana postavili, ki se je vsikdar za vero, blagor in pravice Slovencev potegoval. Slovenski kmet pač ne najde boljšega kandidata, kakor je gosp. Herman, naj bi ga iskal od solnčnega izhoda do zahoda. Zdaj ko sem to malo o gosp. Hermanu omenil, ki je vselej Slovence pristréno ljubil, ne smem pozabiti na ptujске nemškutarje, ki bi radi Slovence v žlici vode utopili. Več časnikov je že poročalo, da hočejo tudi nemškutarji v Ptuj kmetskim občinam kandidata — se ve da nemškutarskega — vrvati in sicer sta med drugimi gospodi za ta posel odmenjena gosp. župan Strafela in notar Rodošek, ktera sta vsem Sloven-

cem znana, ki „Gospodarja“ čitajo. Da nemškutarji povsod Slovincem skušajo svojih ljudi za poslance vsiliti, temu se ni čuditi; ali čuditi se je, kako zamore gosp. Strafela s kakim poslancem za državni zbor pred slovenskega kmeta stopiti, ko se vendar za njegove pravice ravno toliko briga, kakor mi za lanski sneg. V dokaz temu priobčim nekaj, kar si naj kmetski volilni možje zlasti v šentlenartskem in ljutomerskem okraju prav dobro zapomnijo, kajti bo nje letos gosp. doktor prvokrat opetnajstiti skušal. Lansko leto je šel g. dr. Strafela o Janževem ravno o večni luči z veljavno osebo čez monsberški Čapelnik. Govorilo se je o tem, da se slovenski kmetje in gospodje po časnikih pritožujejo, svoje pravice tirjajo in tiste grajajo, ki njim krivico delajo. Razkačen doktor pa pravi na to: „Kedar Slovenci kake pravice po časnikih ali kako drugače tirjajo, in kedar druge grajajo, češ, da njim pravice kratijo, takrat žabe regljajo“. Ker smo tedaj mi Slovenci v Vaših očeh, g. doktor, „žabe“, pojdite tudi s svojim nemškutarskim kandidatom, naj bo že Čipel ali Čapel, žabam gost, kakor ste že večkrat z Rodošekom šli! Kteri kmet v rogačkem, ptujskem, šentlenartskem in ljutomerskem okraju nima plev v glavi, ampak pamet, tudi Vas in Vaše nemškutarsko-liberalne stranke poslušal ne bo! — Še bolj, kakor Strafeli, se moramo čuditi gosp. Rodošku. V ptujskem okraju že vrabeljni čivkajo, da se je ta gospod 12. grudna leta 1870 („Sl. Gosp.“ 1870 št. 51) v seji okrajnega zastopa pismeno vsemu političnemu življenju odpovedal; kako se zamore tedaj letos za politiko in poslance brigati? Pisatelj meni, če ima kateri c. k. notar tako kratek spomin, da v letu 1873 ne vé, kar je na koncu leta 1870 na „protokol“ dal, tisti je gotovo tudi za poslanstvo, politiko in druge enake reči ravno tako sposoben, kakor zajec za — boben.

V Ljutomeru, 17. maja. (Nemčurjev jeza in hujskanje.) Moj zadnji dopis moral je hudo zadeti, ker se dotične osebe nad njim zlo hudujejo; tako je zopet potrjeno, da resnica oči kolje. Ako danes zopet resnico razkrijem, mislim, da sem dolžan to storiti na korist tistim, ki so od nasprotne strani po lažeh oslepljeni.

Ni je laži, pa tudi ne psovke, ki je ne bi že g. Rožič stareji meni, ali pa kteremu drugemu izmed narodnjakov pod noge vrgel bil. Nečem vendar v isteji meri povračati; ker se mi nečastno dozdeva, druge z blatom ometavati, vendar vse zamolčati, posebno zdaj, ko morajo tudi moji sovolileci vedeti, komur da svoje zaupanje dajo, bila bi nemarnost in pregreha storjena nad sveto našo stvarjo, za katero se s prepričanjem trudimo in poganjamo, in ktereji do zmage pripomoči, svoje sile napenjamo.

Da g. Rožič stareji na vse kriplje dela, da bi njegov sin g. dr. Rožič okrajni načelnik postal,